

**Posudek vedoucího diplomové práce
Katedra pedagogiky FF UK**

Jméno a příjmení studenta/-tky: Daniel Díaz
Obor studia: Pedagogika
Název práce: Ivan Illich a kritika institucí
Vedoucí práce: prof. PaedDr. Ondrej Kaščák, PhD.

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 79

Počet stránek příloh: 5

Počet titulů v seznamu literatury: 56

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Společenská a vědní závažnost tématu

	1			
--	---	--	--	--

Oborová příslušnost tématu

	1			
--	---	--	--	--

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

	1			
--	---	--	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

		2		
--	--	---	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

	1			
--	---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

	1			
--	---	--	--	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

	1			
--	---	--	--	--

Kvalita zpracování teorie, úroveň reflexe

	1			
--	---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

0				
---	--	--	--	--

Využití praktických zkušeností

0				
---	--	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Naplnění cílů práce

	1			
--	---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části

0				
---	--	--	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

	1			
--	---	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce

	1			
--	---	--	--	--

** 0 – nehodnoceno; 1 – výborně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – neprospěl/a

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Okrem paralel z oblasti školstva, je možné identifikovať v prípade Illicha aj paralely s Foucaultovým ponímaním zdravotníctva resp. inštitúcie nemocnice?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Illichovo pedagogické dielo je v českom prostredí vnímané veľmi izolovane, Je to preto, lebo sa autorovi venovala pomerne malá pozornosť ako spoločenskému kritikovi. Preto aj jeho Odškolnenie spoločnosti pôsobí ako taká pedagogická exotika/epizóda, ktorú možno len ťažko v rámci existujúcich pedagogických teórií klasifikovať a tematizovať. Kolega Díz ide na to z opačnej pozície. Školstvo chápe ako súčasť širšieho rámca sociálnych inštitúcií a Illichovu pedagogickú teóriu sa snaží uviesť v kontinuite s jeho kritikou cirkvi a zdravotníctva. Vytvára tak samostatný analytický priestor ohraničený povedzme rolou konšteláciou kňaz-učiteľ-lekár a tento priestor ukazuje Illicha v novom svetle. Zrazu sa tak pozícia Illicha dostáva do zmysluplného rámca, v ktorom dnes bežne napr. chápeme M. Foucaulta. Illich toto šťastie v českom pedagogickom diskurze nemal. A to je prvý významný prínos práce kolegu Díza. Zároveň sa autor snaží vytvárať produktívne myšlienkové spojenia s Illichovými rovesníkmi, ako bol Freire, Fromm či Marcuse. Illich je pritom veľmi zaujímavou osobou, ktorá v sebe integruje prvky marxizmu a osobitého kresťanského konzervativizmu, prvky, ktoré sú samé osebe rozporuplné, no my vieme, že v sociálnej praxi neexistujú čisté riešenia. Aj keď vyjadrovanie sa autora môže byť niekedy komplikované a ťažkopádne, predložená diplomová práca ďalej rozvíja teóriu I. Illicha, ukazuje ju v novom svetle a buduje komplexnejší teoretický rámec, ktorý si bezpochyby zaslúži.

Autor si však dovolil identifikovať Illichove stopy aj v súčasnom pedagogicko-teoretickom rámci a v súčasnej pedagogickej praxi. Je to najviac autorská a najviac svieža kapitola (5.). Áno, Illich má aj druhý život, život svojich epigónov. A tak nám autor s prehľadom ukazuje, ako formoval kritickú pedagogiku a marxistickú sociológiu vzdelávania. Ako vlastne stál na začiatku myšlienok neobmedzeného šírenia obsahu vzdelávania v online prostredí alebo ako myšlienka odškolnenia stojí na začiatku konceptu domáceho vzdelávania či vzdelávania počas pandémie. Akékoľvek redukcionistické vnímanie vzdelávania bolo Illichovi proti srsti. Preto možno aj akceptovať snahu autora preniesť Illichovu teóriu za život jej autora, do obdobia, kedy začal sociálne politiky ovplyvňovať neoliberalizmus, ktorému podľa hlo nielen zdravotníctvo, školstvo, ale nakoniec aj cirkev. Myslím, že to je dobré vyústenie práce, pretože autor poukazuje na pomernú trvanlivosť Illichovej teórie a jej produktívnosť pre súčasné pedagogické myslenie.

Doporučení k obhajobě: doporučuji

Navrhovaná klasifikace: 1

Datum, podpis: